

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2011. június

- kivonat -

Készítette a

VITUKI Nonprofit Közhasznú Kft.
Hidrológiai koordinációs és állapotértékelési
Szakágazat
és az
Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi
Igazgatóság

Budapest, Szeged
2011. június 7.

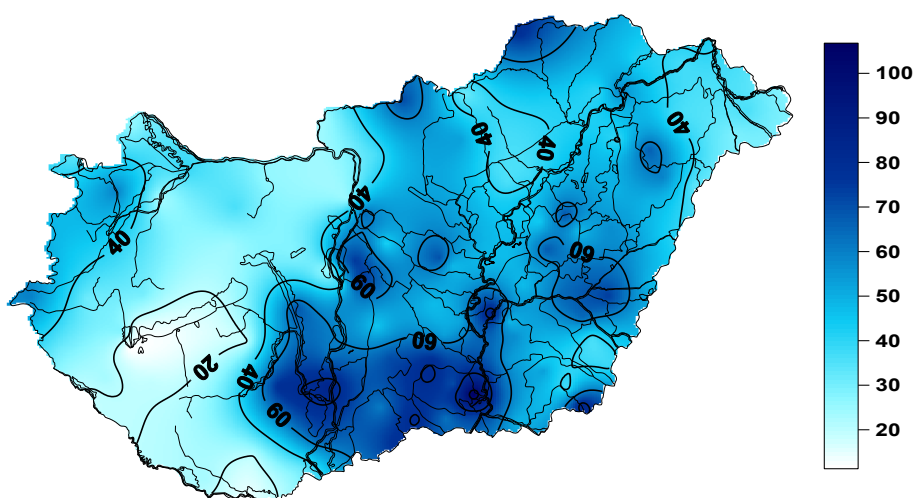
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2011 májusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 13 mm (Fonyód) és 108 mm (Sándorfalva) [Csongrád m.] között alakult, az országos területi átlagérték 47 mm volt, ami 12 mm-rel (20 %-kal) kevesebb a májusi átlagnál.

Májusban a Dunántúl túlnyomó részén, az Északi-középhegység területén, valamint az Alföld északkeleti peremén az átlagosnál kevesebb csapadék hullott, a legnagyobb csapadékhiány (40-51 mm) a Délnyugat-Dunántúlon fordult elő.

A 2011. május havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

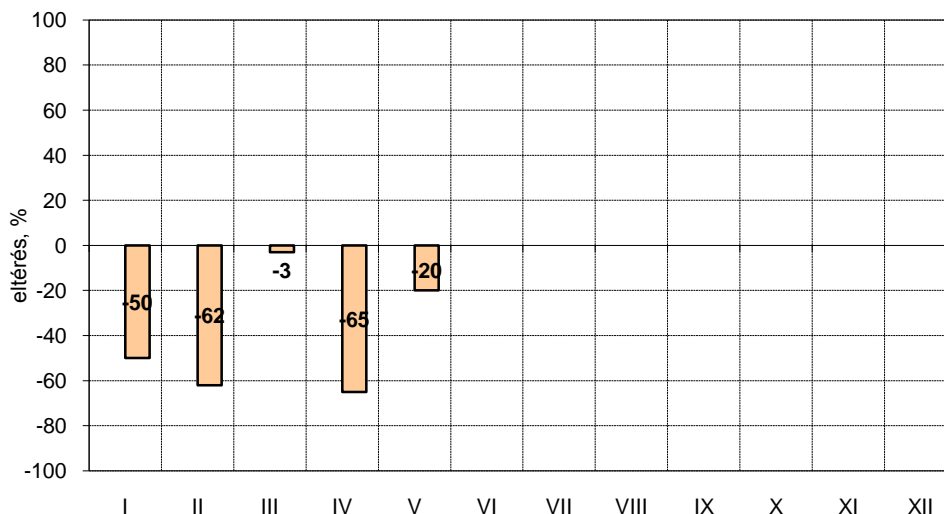

Az Alföld túlnyomó részén, a Mezőföld déli felén, valamint a dunántúli Sárköz területén májusban az átlagosnál több csapadékot jegyeztek fel. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (20-59 mm) az Alsó-Tisza vidék egyes körzetiben jelentkezett.

Országos áttekintésben a májusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (51 mm) Nemeskisfalud [Somogy m.], a legnagyobb csapadéktöbblet (59 mm) Sándorfalva állomáson fordult elő.

A következő szöveggözi ábrán a 2011. január-május időszakra havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2011. január-május időszakban

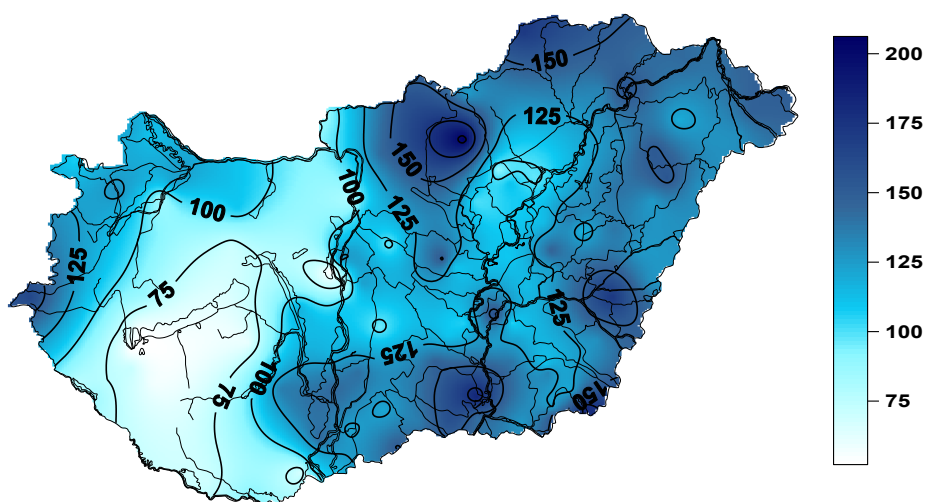

A 2011. január-május öthavi csapadékösszeg 51 mm (Adony) és 207 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 119 mm volt, amely az időszakos átlagnál 77 mm-rel (39 %-kal) alacsonyabb.

A 2011. január-május időszakban lehullott csapadék mennyisége az ország területén – Sándorfalva térségének kivételével – elmaradt az időszakos átlagtól.

Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb öthavi csapadékhiány (150-199 mm) a Dunántúlon a Lenti-Nagyvázsony-Szentlőrinc vonaltól délre eső területen alakult ki. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb öthavi csapadékhiány (199 mm) Sellye [Baranya m.] állomáson fordult elő.

A 2011. január-május havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

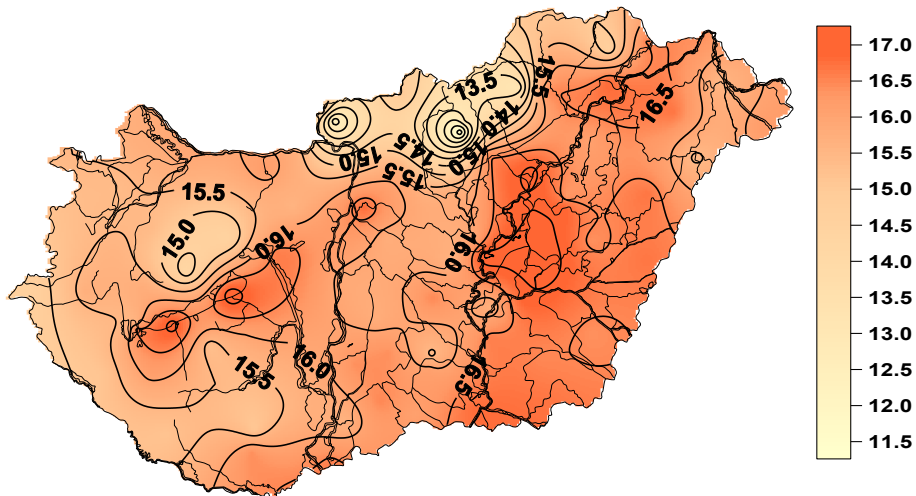

Léghőmérséklet

A május havi középhőmérséklet 11,2 °C (Kékestető) és 17,3 °C (Siófok) között alakult, az országos területi átlagérték 15,8 °C volt, ami 0,3°C-kal magasabb az átlagnál.

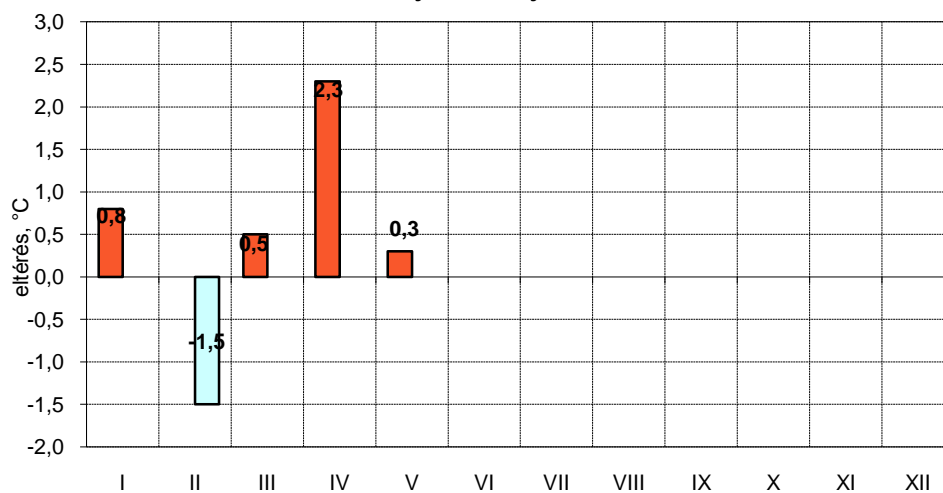
A 2011. május havi középhőmérséklet (°C) területi eloszlása

A havi középhőmérséklet az ország területén a május havi átlag közelében alakult (az értékelésbe bevont állomások meghatározó többségén az eltérés abszolút értéke nem haladta meg az 1,0 °C-ot). Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb negatív eltérés (1,0 °C) Jászszentlászló [Bács-Kiskun m.], a legnagyobb pozitív eltérés (1,4 °C) Fonyód állomáson fordult elő.

Az alábbi szövegtáblában a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek ideji alakulását szemléltetjük.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2011. január-május időszakban

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

2011 májusában a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma az Alföldön mérsékelten növekedett. A hónap végén jellemző telítettségi értékek 30-50 % között voltak, de az átlagosnál lényegesen csapadékosabb egyes dél-alföldi körzetekben 50-75 % közötti értékek is előfordultak. A Kisalföldön – ahol májusban az átlagosnál kevesebb csapadék hullott – a legfelső talajréteg nedvességtartalma csökkent, a hónap utolsó napján az 50 % körüli telítettségi értékek voltak jellemzők.

A 20-50 cm talajréteg nedvességtartalma májusban mindenütt csökkent síkvidékeinken. A hónap végén a telítettségi értékek – területileg meglehetősen egységes képet mutatva – 30-40% között voltak.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalmában az egy hónappal korábbi állapothoz képest szerény mértékű csökkenés következett be, a 88-96% között telítettségi értékek voltak a jellemzők.

Talajvíz

Májusban folytatódott a síkvidéki területek csaknem egészét érintő, jellemzően a 0-25 cm-es osztályközbe sorolható talajvízszint-csökkenés. Nagyobb eltérés a Szatmári-sík, a Bodrogköz területén, a Sajó torkolatvidékén, a Hortobágyon, a Nagykunság északkeleti részén, a Körösi-süllyedék területén, a Körös-Maros köze délnyugati és az Alsó-Tisza völgy egyes részterületein, valamint a Mezőföld nyugati felén alakult ki. A Felső-Szigetköz területén ellenben 0-15 cm közötti talajvízszint-emelkedés mutatkozott.

Az 1971-2000. közötti időszak május havi átlagértékeihez viszonyítva a talajvíztükör a Tiszántúl területén, a Duna-Tisza köze keleti, alacsonyabb tengerszint feletti magasságú térszínein, a Mezőföld jelentős részén és a Dráva-menti síkság egyes körzeteiben továbbra is a viszonyítási időszagnál magasabban helyezkedett el. Az eltérés a Tiszántúl jelentős részén 100-200 cm közötti, egyes körzetekben ennél nagyobb volt. Az átmeneti zónákban 50-100 cm közötti értékek mutatkoztak, helyenként pedig kisebb negatív értékek is előfordultak.

A viszonyítási időszak átlagértékénél 200-300 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Mátra előterében, a Duna-Tisza köze északi és déli részén egyes körzetekben. A Kisalföld északi részén többnyire 20-30 cm közötti, a Felső-Szigetközben 100 cm körüli csökkenés mutatkozott.

Májusban a talajvízszint a síkvidékek területi átlagában az 1971-2000. közötti időszak május havi átlagértékénél 40 cm-rel magasabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

Az alábbi belvízi helyzetértékeléssel kapcsolatban tájékoztatjuk a Tisztelt Felhasználót, hogy a KÖVÍZIG-ek forráshiányos működése miatt az értékeléshez felhasznált adatok túlnyomó része becsült, tájékoztató jellegű.

2011 májusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 159,21 millió m³ volt, amely 83,13 millió m³-rel (34 %-kal) maradt el az előző havi mennyiségtől. A május havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 7 KÖVÍZIG területén fordult elő belvizek. Országos összesítésben májusban (a hónap első napjaiban) a belvizek maximális kiterjedése 50030 ha volt.

Az átlagosnál kissé melegebb és helyenként szárazabb időjárás, valamint az elvezetések együttes hatására a belvizek kiterjedése a hónap folyamán fokozatosan csökkent, június 1-én az elöntött terület mintegy 17000 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2011 májusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 8,38 millió m³-rel (7 %-kal).

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2011. május 26-án kiadott hosszútávú meteorológiai előrejelzése szerint a június, július és augusztus hónapok az átlagosnál melegebbek és szárazabbak lesznek.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet °C	Havi csapadékösszeg (mm)
június	19,2 – 21,6 (18,6)	40 – 75 (76)
július	21,4 – 24,3 (20,4)	30 – 60 (65)
augusztus	20,5 – 22,4 (20,0)	35 – 60 (61)

Az OMSZ 2011. június 7-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napon mérsékelt változékony, nyári időjárásra lehet számítani. Az időszak első két napján sokfelé lehet zápor, zivatar, a lehulló csapadék mennyisége – területi átlagban – helyenként eléri a 10 mm/nap értéket, de a zivatargócokban lokálisan ennél lényegesen nagyobb mennyiség is előfordulhat. A csütörtöki átvonuló hidegfront után az eddiginél hűvösebb és szárazabb időszak veszi kezdetét. A csapadékhajlam csökken, a hőmérséklet az időszakos átlag közelében várható.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. júniusra előrejelzett értékei

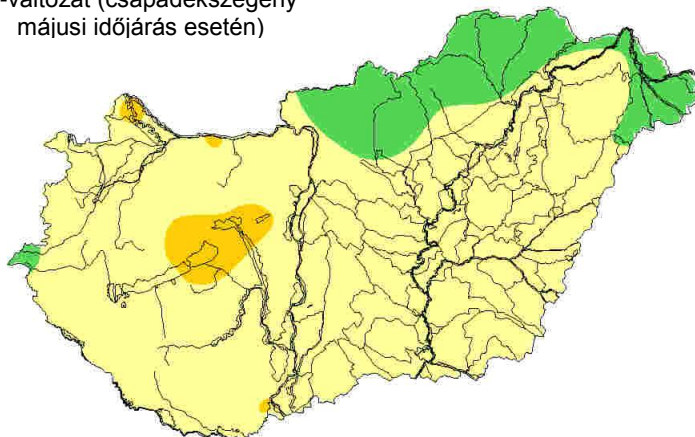
A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. májusi és 2010. májusi értékeiből számított arányszám országos átlaga 0,603. Ezek szerint 2011 májusában jóval szárazabb volt a vízháztartási helyzet, mint 2010 májusában.

A júniusra előrejelzett GVM-értékek térképszerű feldolgozását a következő oldali ábrán mutatjuk be. Ezen azt láthatjuk, hogy 2011 júniusában a vízháztartási helyzet a Dunántúlon és az Alföldön eléggé hasonló lesz: a valószínűleg csapadékszegény idei június esetén mindkét térségben száraz, legfeljebb átmeneti vízháztartási helyzet várható. Ha június mégis az átlagosnál csapadékosabb lenne, akkor az Alpokalja területén és az ország északi-északkeleti peremvidékén várható viszonylag nedvesebb vízháztartási helyzet.

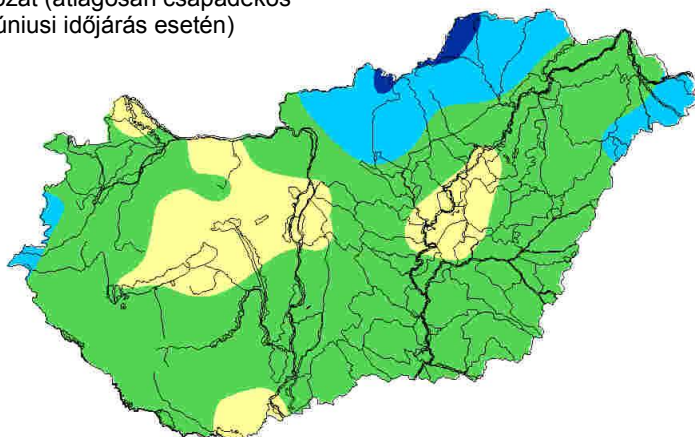
A GVM májusi tényadatai és a júniusra előrejelzett GVM értékek szinte mindenütt alacsonyabbak a sokévi átlagnál, különösen feltűnőek a dunántúli állomások esetében előrejelzett viszonylag alacsony GVM-értékek.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. júniusra előrejelzett értékei

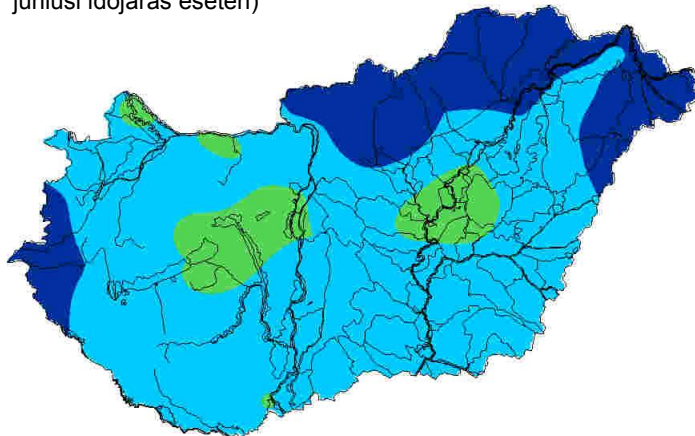
A-változat (csapadékszegény májusi időjárás esetén)

B-változat (átlagosan csapadékos júniusi időjárás esetén)

C-változat (átlagosnál csapadékosabb júniusi időjárás esetén)

GVM

Aszály-előrejelzés

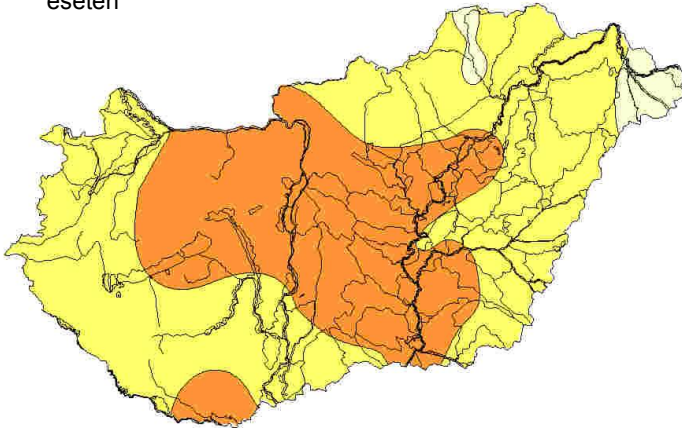
Az aszályindex (PAI) területi eloszlását az alábbi ábra szemlélteti két változatban. Megállapítható, hogy csapadékszegény nyári időjárás esetén az index előrejelzett értékei az ország teljes területén meg fogják haladni a 6-t, ami legalább mérsékelt fokozatú aszályt jelent.

Helyenként, a számítások 9,0-10,0 közötti PAI értéket jeleznek, ami már megközelítőleg az erős aszály kategóriájába tartozik. Ezek az állomások a következők: Cegléd, Kecskemét, Martonvásár, Órkény, Siófok, Székesfehérvár, Tata, Tihany és Vác. Látható, hogy feltűnően sok a dunántúli állomás ezek között. Ezt a megszokottól eltérő területi eloszlást jól tükrözi a térkép, amelyen különösen a PAI 8-10 értéktartományba eső területek érdemelnek kiemelt figyelmet.

Amennyiben az idei nyár átlagos csapadéku lesz, úgy az aszálynak általában csak enyhe fokozatával kell számolni (PAI=4-6).

Az aszályindex (PAI) 2011-re előrejelzett értékeinek területi eloszlása

Csapadékszegény további időjárás
esetén

Átlagosan csapadékos további időjárás
esetén

PAI (°C/100mm)

